ГРАД ЗАЈЕЧАР

СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ ГРАДА ЗАЈЕЧАРА 2026-2030

С А Д Р Ж А Ј

1. ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР
2. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
3. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ
4. ВИЗИЈА
5. ЦИЉЕВИ СТРАТЕГИЈЕ
6. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА
7. МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ
8. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВЕДЕНИХ КОНСУЛТАЦИЈА И ЈАВНЕ РАСПРАВЕ
9. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ
10. ОБЈАВЉИВАЊЕ
11. ПРИЛОГ

ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР

А) Правни основ који прописује надлежност за доношење Стратегије за младе (у даљем тексту: Стратегија):
Члан 10. став 2. тачка 1. и члан 38. став 3, 4. и 5. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/2018);
Члан 12. Закона о младима („Службени гласник РС”, бр. 50/2011 и 116/2022 – др. закон);
Национална стратегија за младе за период од 2023. до 2030. године („Службени гласник РС”, број 9/2023);
План развоја Града Зајечара за период од 2023. до 2029. године („Сл. лист града Зајечара“, бр. 22/2023); Развојни правац 2

Одлука о приступању изради Стратегије за младе града Зајечара I бр. 011-14/2022 од 22.06.2022. године
Решење о именовању Радне групе за израду „Стратегије за младе града Зајечара“ II 02-156/2023 од 13.03.2023. године
Решење о измени решења о именовању Радне групе за израду „Стратегије за младе града Зајечара“ II бр. 02-47/2024 од 26.03.2024. године

Чланове и чланице Радне групе који су учествовали у изради документа:

1. Град Зајечар, Милан Станковић, Помоћник градоначелника за омладину, спорт и верске заједнице, председавајући
2. Градска управа града Зајечара, Миа Вукић Витомировић, Координаторка Канцеларије за младе, заменица председавајућег
3. Градска управа града Зајечара, Марија Милојевић, чланица
4. Градска управа града Зајечара, Милош Богдановић, члан
5. Удружење грађана „Риме“ Зајечар, Дуња Илић, чланица (Изменом решења, именована Сузана Илић)
6. Регионална привредна комора Зајечарског и Борског Управног Округа, Зоран Алексић, члан
7. ОПСД „Драган Радосављевић“, Милан Поповић, члан
8. Медицинска школа, Јована Јовановић, чланица
9. Црвени крст Зајечар, Предраг Коцић, члан
10. Удружење „ТРК“, Саша Тасић, члан
11. Матична библиотека „Светозар Марковић“ Зајечар, Тамара Богдановић, чланица
12. Центар за социјални рад „Зајечар“, Јелена Зечевић, чланица
13. Установа за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју „Облутак“, Санела Тошић Стојановић, чланица
14. Историјски Архив „Тимочка крајина“ Зајечар, Милица Ранђеловић, чланица
15. Дом ученика средњих школа Зајечар, Марија Стојановић, чланица
16. Тимочки омладински центар, Дарко Николић, члан
17. Завод за јавно здравље „Тимок“ Зајечар, Ивана Јорданов Милетић, чланица
18. Техничка школа, Аница Виденовић, чланица
19. Економска школа Јована Михајловић, члан
20. Полицијска управа Зајечар, Нинослав Јовановић, члан (Изменом решења, именован Мишо Пајкић)

21. Национална служба за запошљавање – филијала Зајечар, Добрица Јовановић, члан
22. Народни Музеј Зајечар, Вујадин Милошевић, члан
23. Гимназија Зајечар, Сташа Веселиновић, чланица
24. Спортски савез града Зајечара, Југослав Петровић, члан
25. Дом Здравља Зајечар, Биљана Костић, чланица
26. Техничка школа Зајечар, Горан Станковић, члан
27. Фудбалски клуб „Тимок 1919“, Иван Алексић, члан

Б) Циљеви и мере из других планских докумената од значаја за Стратегију

Национална стратегија за младе за период од 2023. до 2030. године („Службени гласник РС”, број 9/2023) обухвата шест стратешких циљева:

Квалитет живота младих;

Стандардизован омладински рад у систему неформалног образовања и континуирано спровођење;

Унапређени и функционални просторни капацитети и услуге за спровођење омладинске политике у свим ЈЛС;

Млади као активни учесници друштва на свим нивоима;

Равноправне могућности и подстицаји за развијање потенцијала и компетенција младих који доводе до социјалног и економског осамостаљивања;

Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих;

План развоја града Зајечара за период од 2023. до 2029. године одредио је следеће приоритетне циљеве од значаја за омладинску политику:

- Побошљани инфраструктурни капацитети у спорту – мера 2.1.1. Изградња нових спортских објеката за рекреативни и такмичарски спорт;
- Успостављен функционалан систем социјалних услуга и унапређено здравље и благостање на територији Града – мера 2.2.3. Промоција здравља у заједници и унапређење постојећих превентивних услуга;
- Модернизовани културни објекти и садржаји – мера 2.3.3. Прилагођавање постојећих културних садржаја младима и идентификација нових;
- Унапређен положај младих на територији града са сврхом смањења миграција – мера 2.4.1. Увођење афирмативних мера кроз различите програме подршке запошљавању и самозапошљавању; мера 2.4.2. Унапређење услуга и просторних капацитета за спровођење омладинске политике и мера 2.4.3. Успостављен систем осигурања квалитета програма омладинског рада и неформалног образовања младих.

Обзиром на обавезу усклађивања важећих докумената јавних политика,
(Члан 55 Закона о планском систему - Важећи документи јавних политика ускладиће се са овим законом приликом првих измена и допуна тих докумената. Обавеза из става 1. овог члана односи се и на локалне власти), Радна група за израду „Стратегије за младе града Зајечара“ за период од 2023. до 2029. Године је направила паузу у изради документа до усвајања Плана развоја града Зајечара за период 2023. – 2029. године, који представља кровни документ града, како би Стратегија за младе била у потпуности усклађена са истим. Овај корак осигурава да будући документ пружи чврсту основу за успешну имплементацију политике за младе.“ Након усвајања “Плана развоја града Зајечара за период 2023. – 2029. године“, настављен је процес израде нацрта Стартегије за младе.

2. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

2.1. Зајечар бележи неповољне демографске тенденције. Број становника у граду Зајечару смањио се за 13,4% у периоду 2011-2020. године, односно Град је изгубио 7.971 становника. Највише становника град Зајечар је имао 1981. године, 76.681 становника. У односу на 1981. годину становништво се смањило за 25.000 становника односно 32,6%. Основне карактеристике становништва огледају се у врло неповољним трендовима као што су укупна депопулација (пад броја становника), негативни природни прираштај, као и у негативним миграционим токовима, односно миграцијама из града Зајечара у друге делове Србије и иностранство. Природно кретање становништва у периоду 2011-2020. године одликује се константним негативним природним прираштајем, уз наталитет и морталитет који су годинама скоро на истом нивоу, уз приметан раст умрлих у 2021. години као последица пандемије Ковид-19.

Демографски подаци

Табела 1. – Број становника

Година пописа	Број становника		
	Градско	Остало	Укупно становништво
2002	39491	26478	65969
2011	38165	21296	59461
2022	32448	15543	47991

**Извор:Републички завод за статистику - РЗС*

Табела 2. Старосна структура становништва

КАТЕГОРИЈЕ		Попис 2002		Попис 2011		2022	
		Број	Удео у укупном становништву (%)	Број	Удео у укупном становништву (%)	Број	Удео у укупном становништву (%)
УКУПНО	Укупно	65969	100	59461	100	47991	100
	мушко	31907	48,37	29032	48,83	23333	48,62
	женско	34062	51,63	30429	51,17	24658	51,39
0-4	Укупно	2419	3,67	2132	3,59	1534	3,20
	мушко	1256	1,90	1136	1,91	759	1,58
	женско	1163	1,76	996	1,68	775	1,61
5-9	Укупно	2937	4,45	2446	4,15	1828	3,81
	мушко	1480	2,24	1267	2,13	945	1,97
	женско	1457	2,21	1179	1,98	883	1,84
10-14	Укупно	3312	5,02	2500	4,20	2007	4,18
	мушко	1674	2,53	1308	2,20	1074	2,24
	женско	1638	2,48	1192	2,00	933	1,94
15-19	Укупно	3819	5,79	2998	5,04	2195	4,57
	мушко	1978	2,99	1542	2,59	1140	2,38
	женско	1841	2,79	1456	2,45	1055	2,20
20-24	Укупно	3842	5,82	3174	5,34	2064	4,30
	мушко	2041	3,09	1629	2,74	1082	2,25
	женско	1801	2,73	1545	2,60	982	2,05
25-29	Укупно	3947	5,98	3429	5,77	2257	4,71
	мушко	1968	2,98	1835	3,08	1190	2,48
	женско	1979	3,00	1594	2,68	1067	2,22

Извор: Републички завод за статистику - РЗС

Табела 3. Структура незапослених лица према степену образовања у фебруару 2024. години (последњи доступан податак)

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
КАТЕГОРИЈЕ		УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
	УКУПНО			
СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ	I	911	434	477
	II	112	55	57
	II	615	305	310
	IV	758	481	304
	V	15	5	10
	VI-1	154	100	54
	VI-2	112	77	35
	VII-1	112	66	46
	VII-2	4	3	1
	VIII-1	5	3	2

**Национална служба за запошљавање*

Табела 4. Структура незапослених лица према полу и старости у 2024. години (последњи доступан податак)

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
		УКУПНО	ДЕВОЈКЕ	МЛАДИЋИ
ГОДИНЕ СТАРОСТИ	15-19 година	93	44	49
	20-24 година	176	92	84
	25-29 година	193	114	79
	30-34 година	182	104	78
	35-39 година	259	152	107
	40-44 година	288	154	134

**Национална служба за запошљавање*

2.2. Кључни партнери за спровођење локалне омладинске политике

Канцеларија за младе града Зајечара сарађује са градским установама културе и то Библиотеком, Позориштем, установама социјалне заштите – Центром за социјални рад, установом за боравак деце и младих ометених у развоју „Облутак“, као и са установама здравствене заштите, градским заводом за јавно здравље „Тимок“ Зајечар, Домом здравља и Здравственим центром. У многе активности, укључене су и основне и средње школе, као и њихови ученички парламенти као и већина организација цивилног друштва као што су ТОЦ, ТРК, Риме, Друштво Рома, Полетарац, Одред извиђача „Ђорђе Симеоновић“, Црвени крст, али и културно-уметничка друштва. Сарадња се остварује и са Регионалном агенцијом за развој Источне Србије – РАРИС, као и са Националном службом за запошљавање, Привредном комором и Јавним предузећем „Тимок одржавање“.

2.3. Анализа постојећих услуга за младе у оквиру Канцеларије за младе

Канцеларија за младе реализује бројне активности у складу са Стратегијом за унапређење положаја младих РС и потребама у заједници који се финансирају из буџета града и то „Малу школу омладинске политике“, подршку неформалним групама младих и њиговим пројектима, активности у ОК Гамзиград, Матурски

плес, обележавање Дана младих. Поред тога, Град Зајечар сваке године спроводи Конкурс за доделу средстава из буџета града Зајечара за подстицање пројеката или недостајућег дела средстава за финанирање пројеката од јавног интереса које реализују удружења где је као један од приоритетних интереса града Одлуком, између осталог, одређена и друштвена брига о деци и младима. Канцеларија за младе пружа и услугу психолошког саветовања за младе. Уз подршку ГИЗ-а, уређен је простор у оквиру Месне заједнице Гамзиград који је додељен младима на коришћење и формиран је омладински клуб у ком се, уз ангажовање омладинског радника спроводе разне актувности. У тренутку писања Стратегије, у току је уређење још два простора у руралнмним срединама и то у Лесковцу – објекат који користи одред извиђача „Ђорђе Симеоновић“ и простор у селу Вражогрнац – у оквиру Дома културе. Град Зајечар, у процесу је оснивања Омладинског центра, где је закључком о одређивању намене простора - објекта у јавној својини града Зајечара у улици Хајдук Вељковој у Зајечару који је донело Градско веће Града Зајечара простор намењен за потребе омладине, спровођење омладинских активности и рад са младима.

Табела 5. Издвајања средстава из буџета ЈЛС за потребе младих

Врста трошка	2021	2022	2023	2024
Издвајања за омладинску политику	0	383.859,60	1.085.173,87	750.000,00
Стипендирање и кредитирање младих	6.341.000,00	5.431.500,00	6.035.000,00	6.375.000,00
Финансирање културно уметничког друштва	50.000,00	70.000,00	100.000,00	800.000,00
Финансирање удружења у активностима које се односе на младе	300.000,00	340.000,00	350.000,00	240.000,00
Средства обезбеђена за социјалну помоћ деци и омладини, новчана давања породиљама	12.596.393,15	14.620.000,00	17.140.000,00	18.000.000,00
Средства обезбеђена за социјалну помоћ деци и омладини, интерресорна комисија	528.301,89	684.375,00	795.259,23	800.000,00
УКУПНО	19,815,695.04	21,529,734.60	25,505,433.10	26,965,000.00

2.4. Анализа расположивих могућности:
У оквиру Градске управе функционишу:
Канцеларија за младе – не постоји као посебна служба, већ је у оквиру Канцеларије за ЛЕР систематизовано радно место координатора канцеларије за младе који планира, спроводи и прати развој омладинске политике и програме од итереса за младе на локалном нивоу;

1. Развија, спроводи и прати локалну омладинску политику– иницира израду и прати спровођење локалне стратегије за младе;
2. Успоставља сарадњу са свим релевантним партнерима омладинске политике– умрежавање, комуникација и координација;
3. Учествује у изради посебних локалних стратешких докумената, програма и политика у сагласности са НСМ, даје мишљење и прати њихово остваривање;
4. Прати рад одговорних за рад са младима и трошење градских средстава;
5. Подстиче активизам младих, комуницира са младима, удружењима младих и за младе и обезбеђује учешће младих у процесима доношења одлука;
6. Иницира припрему, припрема и реализује пројекте и учешће града у програмима и пројектима за младе;
7. Даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета града;
8. Предлаже буџет за реализацију локалне стратегије;
9. Спроводи конкурс за реализацију локалне стратегије;
10. Прати остваривање и прикупља извештаје о реализацији пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета града;
11. Обезбеђује подршку у раду Савету за младе и другим градским телима;
12. Редовно прати потребе младих анализом трендова стања и потреба, спроводи истраживања о потребама и проблемима младих у локалној заједници са посебним освртом на рањиве групе младих и степена и квалитета њиховог укључивања;
13. Води базу података о активним удружењима младих и за младе, као и неформалним групама у локалној заједници

Град Зајечар је на основу својих надлежности именовао:

- Градског већника за спорт и омладину.
- Савет за младе - мултисекторско тело које разматра питања у вези са унапређењем положаја младих, иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе; учествује у изради посебних локалних акционих планова и програма у сагласности са Националном стратегијом за младе, прати остваривање акционих планова и програма за младе и локалне омладинске политике; доноси закључке и давање мишљења о питањима из своје надлежности и обавештава органа Града о томе, даје мишљења на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина Града у областима значајним за младе; усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подношење истих Скупштини Града, градоначелнику и Градском већу; иницира припрему пројеката или

учествовање у програмима или пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Града; координира и подстиче сарадњу између Града и омладинских организација и удружења и пружање помоћи у реализацији њихових активности; координираа и подстичее остваривање међуградске сарадње која се односи на омладину и обавештава органе Града о томе, давање мишљења о предлозима пројеката и програмима од значаја за младе.

ЗАПОШЉАВАЊЕ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Национална служба за запошљавање НСЗ
Своје седиште има у самом граду Зајечару, те основне људске, техничке и просторне ресурсе лоциране управо у нашој заједници, док је радом испостава присутна на територији суседних општина Зајечарског округа. Својим активним програмима мера, НСЗ уз добру сарадњу са актерима у заједници, може бити основ за унапређење запошљивости и само запошљавања младих. Део основне делатности НСЗ је да пружа услуге тржишта рада, поред осталог да води евиденцију о расположивим радним местима и радној снази.
Регионална привредна комора Зајечар ПК
Основана је 1962. године као пословна асоцијација привредних субјеката Зајечарског и Борског округа. Заступа интересе предузетника и фирми које обављају привредну делатност на подручју Града Зајечара и општина Књажевац, Сокобања, Бољевац, Бор, Кладово, Мајданпек и Неготин. ПКС - РПК Зајечар на дневном нивоу, као интегрални део Привредне коморе Србије и њених развијених аналитичких сервиса, прати и анализира привредне токове, процењује услове привређивања, утиче у границама датих овлашћења на доношење мера економске политике и оцењује њихов утицај и ефекте на привреду Тимочке крајине. Такође, у оквиру свог рада пружа стручну помоћ за побољшање пословања, повезује привреднике са иностраним партнерима непосредно или кроз контакте са иностраним коморама, представништвима и амбасадама, промовише локалну привреду у земљи и иностранству кроз привредне скупове и сајмове, туристичке манифестације, информативне кампање, изложбе и друге маркетиншке активности. ПКС – РПК Зајечар заступа и укључује тимочку привреду у међународну размену роба и услуга тако да члановима олакша наступ и присуство на регионалном, европском и глобалном тржишту. Континуирано ради на обједињавању потреба чланова и њихових захтева према државним органима и органима локалних самоуправа као креаторима општих услова привређивања. Активно организује предавања, семинаре и специјализоване курсеве за усавршавања и обуке запослених у локалној привреди што је један од кључних услова за дугорочно одрживо ефикасно пословање. ПКС - РПК Зајечар је од 1. јануара 2017. године постала део јединственог коморског система као Привредна комора Србије – Регионална привредна комора Зајечарског и Борског управног округа, јединствено правно лице и јединствена комора на територији целе државе.
Регионална агенција за развој Источне Србије РАРИС
Основан 2007. године, РАРИС је настао као иницијатива заинтересованих страна у источној Србији, одражавајући снажно партнерство. Као непрофитно друштво са ограниченом одговорношћу које послује по закону Србије, РАРИС не расподељује добит својим оснивачима. Управљачка структура организације,

Скупштина, представља разноврстан пресек јавног живота, који обухвата владу, бизнис, академску заједницу и цивилно друштво.
Омладинска задруга
Омладинска задруга "ОЗЗА" окупља омладину од 15 до 30 година старости сврстаних у 2 категорије:
- ђаци и студенти који су на редовном школовању
- незапослена лица. Тренутно имају у картотеци 215 задругара, а 148 су радно ангажовани.

ОБРАЗОВАЊЕ

Носиоци средњег образовања и васпитања су средње школе: Гимназија Зајечар, Техничка школа, Економско - трговинска школа и Медицинска школа, као и школа за основно и средње образовање "Јелена Мајсторовић" у Зајечару која представља организацију која остварује циљеве и задатке образовања и васпитања деце и омладине са сметњама у развоју.
Битни актери омладинске политике поред наведених су и школска управа Министарства за просвету, ђачки парламенти и Савети родитеља.
Дом ученика средњих школа Зајечар је васпитна установа са специфичностима у раду и реализацији васпитних задатака. У њему се стварају услови за васпитање и образовање редовних ученика средњих школа у Зајечару, обезбеђује њихов смештај и исхрана, келтурне активности, физичка рекреација, а задовољавају се и друге потребе ученика.
Према броју образовних институција град Зајечар представља центар Тимочког региона. Капацитети образовних институција по подацима за школску 2023/2024 су:

Техничка школа Зајечар

Шездесете године прошлог века у Зајечару обележене су привредним развојем који је условио потражњу за школованим радницима, техничарима, машинске и електро струке.
У то време поред Школе ученика у привреди (ШУП) функционисале су Гимназија, Економска школа и Медицинска школа. Почетком 1966. године у општинским структурама које су биле задужене за образовање донета је одлука о оснивању Техничке школе. Одлуком Министарства просвете за директора новоформиране школе постављен је Драган Јанковић а за секретара Јован Пајић - Јоца. Школа је добила просторије на трећем спрату изнад Медицинске школе (четри учионице, наставничка канцеларија, канцеларија директора и секретара школе).На самом почетку у школи су радила два машинска и један електро инжењер док су наставници општеобразовних предмета ангажовани из других школа.
1967. године школа добија званичну дозволу за рад и свој назив "29. новембар".
Временом школа је расла и развијала се, поред електро и машинског смера, у школи су увођени нови смерови у складу са потребама локалне заједнице.
Реформом школства 1977.године дошло је до интегрисања свих средњих школа у Центар усмерног образовања "АВНОЈ".Техничка школа данас представља водећу образовну установу, не само у региону, већ и у Републици Србији. Употреба савремених наставних средстава, увођење нових наставних метода и подизање квалитета наставе уопште је један од примарних циљева развоја школе. Доста средстава уложено је сређивање школског простора, опремање школе рачунарском опремом, савременим наставним средствима, лабораторијском опремом и едукацију наставног особља.

Школске 2003/04. године уведено је ново подручје рада - саобраћај са два образовна профила: техничар друмског саобраћаја и возач моторних возила.
Школа је школске 2005/06. године ушла у Програм реформе средњег стручног образовања у Србији у оквиру кога је школске 2007/08. године уведен огледни образовни профил техничар мехатронике. Сви наставници који изводе наставу у овом образовном профилу прошли су обуку у примени нових наставних метода и средстава, оцењивању, информатичку обуку и др. Школске 2007/08. године уведен је још један огледни образовни профил електротехничар за електронику на возилима.
У жељи да свршеним основцима понуди атрактивне образовне профиле који прате развој науке и технике школске 2013/14. године уводи се образовни профил електротехничар информационих технологија.Ученици и наставници школе учествују на разним такмичењима, ученици имају могућност да своја интересовања и таленте искажу кроз разне секције које функционишу у школи.
Школа је укључена у различите пројекте (развоја предузетништва, технолошких иновација).
Од 2018. године школа је укључена у ЕРАСМУС+ програм и до сада је успешно реализовано 7 пројеката у којима су били укључени и ученици и наставници школе. Стотинак ученика је кроз реализоване пројекте имало прилику да борави у Португалији, Италији, Шпанији, Пољској и Грчкој. Наставници школе су успешно похађали обуке у Италији и на Криту /Грчка/.
Школске 2023/24. године школу похађа 638 ученика и ученица . Образовно-васпитним радом у школи се бави 70 наставника и наставница, стручни сарадник педагог и стручни сарадник психолог (50% ангажовања), библиотекар и организатор практичне наставе и вежби.

Преглед броја ученика по разредима и образовним профилима

Образовни профил/разред	ССС	1.	2.	3.	4.	Укупно
Електротехничар рачунара	IV	31	29	30	29	119
Електротехничар за електронику на возилима	IV	30	26	25	28	109
Техничар мехатронике	IV	30	27	23	22	102
Електротехничар информационих технологија	IV	30	30	28	31	119
Техничар друмског саобраћаја	IV	30	30	28	30	118
Возач моторних возила	III	32	20	19		71
УКУПНО		183	162	153	140	638

Преглед броја ученика по разредима и по подручјима рада

Подручје рада\разред	ССС	1.	2.	3.	4.	Укупно
Електротехника	IV	121	112	106	110	449
Саобраћај	III	32	20	19		71
	IV	30	30	28	30	118
УКУПНО	III	32	20	19		71
	IV	151	142	134	140	567
	∑	183	162	153	140	638

Полна структура

Образовни профил/разред		Број ученица				
	ССС	1.	2.	3.	4.	Укупно
Електротехничар рачунара	IV	4	4	5	4	18
Електротехничар за електронику на возилима	IV			2		2
Техничар мехатронике	IV	2	2	3	2	9
Електротехничар информационих технологија	IV	11	5	5	11	26
Техничар друмског саобраћаја	IV	12	13	16	12	48
Возач моторних возила	III	3	2	4		9
УКУПНО		22	31	30	29	112

Медицинска школа Зајечар

Делатност школе је средње стручно образовање за подручје рада здравство и социјална заштита. Школа има верификацију за образовне профиле:

медицинска сестра – техничар
педијатријска сестра – техничар
стоматолошка сестра-техничар
гинеколошко-акушерска сестра
фармацеутски техничар
лабораторијски техничар
медицинска сестра – васпитач
здравствени неговатељ
санитарно-еколошки техничар

Школа је укључена у ERASMUS + пројекте где спроводи процес мобилности за ученике из ЕУ и од недавно је акредитована за ERASMUS + пројекте у области образовања одраслих, стручног образовања и обука и општег образовања.

Санитетска школа у Зајечару почела је да ради 1. марта 1945. године као претеча Медицинске школе. Први курс похађало је 15 мобилних појединаца. Од управе школе се тражило да образује болничарке, дечје неговатељице, сестре нудиље и апотекарске помоћнице. Постојање Санитетске школе као такве није могло да задовољи растуће потребе у области здравља.
На предлог Министарсвта народног здравља 30. јула 1948. године, председник Владе Србије потписао је решење о оснивању више медицинских школа, међу којима се нашла и она у Зајечару, која је у неколико наредних година носила назив Школа за лекарске помоћнике. За вршиоца дужности директора школе постављен је др Божидар Ивковић.
У другој половини септембра 1948. године почело је извођење наставе у првом разреду са само 22 уписане ученице (акушерске сестре). Предавачи из општеобразовних предмета били су редовни професори зајечарске Гимназије, док је стручна настава била поверена лекарима из болнице и других здравствених установа. Настава се одвијала у једној учионици у згради данашње СОШО "Јелена Мајсторовић". У трагању за солидним школским простором једно време школа је радила у згради на углу улице Љубе Нешића и 7. септембра (данас Омладински центар). Касније се школа сели у зграду старе Гимназије. Августа 1959. године при Школи за лекарске помоћнике отвара се

одсек за лабораторијске техничаре. Наредне школске 1960/1961. године отвара се и одсек за санитарне техничаре.
Након увођења кабинетске наставе и отварања поменутих одсека наметала се потреба верификације школе што је и учињено. На седници Школског одбора донета је одлука којом Школа за лекарске помоћнике мења назив у Средња медицинска школа у Зајечару, која се у том тренутку налази у новој згради Школе ученика у привреди (данас зграде средњошколског центра).
1968. године школу похађа 206 медицинских сестара - техничара, 129 лабораторијских техничара, 98 акушерских сестара и 29 санитарних техничара.
Од 1973. године Медицинска школа носи име др Ивка Ђоловића, лекара из Бољевца, погинулог у ослободилачком рату. 1977. године ствара се јединствен образовни центар у Зајечару ЦУО "АВНОЈ" на челу са Драгославом Јанковићем.
Одлуком Скупштине општине Зајечар од 25. фебруара 1987. године поново је основана Медицинска школа у Зајечару као самостална установа. Школске 1987/1988. школа има 567 ученика од тога медицинске струке 274, прехрамбене струке 199 и струке личних услуга 94. Поред редовних уписано је 210 ванредних ученика (44 за пети степен).
1990/1991. године школу похађа 597 ученика (20 одељења). 1992. године на седници Школског одбора донета је одлука да ће се убудуће школовати само ученици здравствене струке.
1996. године од Министарства се тражи верификација нових образовних профила фармацеутског и санитарно – еколошког техничара. Школску 1996/1997. годину Медицинску школу у Зајечару похађа 659 ученика.

Број и структура запослених

Магистратура	1
Седми степен	49
Шести степен	10
Четврти степен	2
Трећи степен	1
Први степен	7
Укупно	70

Број ученика по полу и образовним профилима

У школској 2023/2024. години школу похађа 566 ученика распоређених у 19 одељења и 6 образовних профила:
медицинска сестра – техничар
фармацеутски техничар
гинеколошко-акушерска сестра
санитарно-еколошки техничар
медицинска сестра – васпитач
лабораторијски техничар

Р.бр	Разредно одељење	У Ч Е Н И Ц И		
		ученици	ученице	Укупно
1	I М11	9	21	30
2	I М12	9	21	30
3	I М13	9	21	30
4	I Ас14	4	26	30
5	I Фа15	5	25	30
Укупно први		36	114	150
6	II М21	7	23	30
7	II М22	6	24	30
8	II М23	7	23	30
9	II Сет24	8	20	28
10	II Фа25	6	24	30
Укупно други		34	114	148
11	III М31	7	22	29
12	III М32	8	22	30
13	III М33	10	20	30
14	III Мсв34	1	28	29
15	III Фа35	7	23	30
Укупно трећи		33	115	148
16	IV М41	4	26	30
17	IV М42	7	23	30
18	IV Лт43	5	25	30
19	IV Фа44	5	25	30
Укупно четврти		21	99	120
Укупно		124	442	566

План уписа преквалификације

Образовни профил	Преквалификација
Медицинска сестра – техничар	18
Фармацеутски техничар	15
Педијатријска сестра – техничар	3
Гинеколошко-акушерска сестра	3
Медицинска сестра – васпитач	5
Лабораторијски техничар	3
Санитарно-еколошки техничар	3
У К У П Н О	50

Гимназија у Зајечару

За развој школства у Србији од великог значаја је први закон о школама донет 1833. године којим је било предвиђено да сваки округ у Кнежевини Србији мора имати по две школе о државном трошку, а да свака општина која има цркву мора имати и школу. Тада је одобрењем кнеза Милоша у Крагујевцу отворена Велика школа, која је две године прерасла у Гимназију, прву гимназију у Кнежевини

Србији, а 1836. и Главне школе тј. гимназије у Шапцу, Чачку и Зајечару. За директора свих школа у Србији постављен је Петар Радовановић.
Зајечарска гимназија основана је 22. августа 1836. године, али је своје прве ђаке примила крајем исте године. Професор првих ученика зајечарске школе био је Живојин Керечки. Зајечарска гимназија била је смештена у згради постојеће основне школе.
Школске 1878/79. дворазредна зајечарска реалка је прерасла у нижу четвороразредну гимназију. Народна скупштина Краљевине Србије на свом XXV заседању у Нишу, 10. јуна 1884. године, одлучила је да Зајечар, први од свих градова источне Србије, добије вишу гимназију. Зајечарска гимназија своју нову зграду добила је 1893. године. Њени темељи су постављени 1891. године.
Законом о средњим школама, јула 1898. године, одређено је да средње школе могу бити потпуне са осам разреда и непотпуне са четири и пет разреда. Зајечар је успео да сачува своју „Гимназију Доситеја Обрадовића“, док су остале потпуне гимназије у краљевини носиле, углавном, имена чланова династије Обреновића. Овај назив је укинут указом од 10. априла 1904. године, када јој је враћено старо име „Гимназија у Зајечару“, а након уједињења и стварања Краљевине СХС, „Државна реална гимназија у Зајечару“.У складу са реформама које су пратиле школство педесетих година, 1957. уселила је и променила назив школе у „Моша Пијаде“. Гимназија је школске 1959/1960. године, одлуком Савета за просвету Народног одбора среза, пребачена из своје матичне зграде у адаптирану зграду обласног одбора. Четири године касније гимназија добија своју новосаграђену зграу у оквиру средњошколског центра, где се и данас налази.
Почетком 1990. године извршена је поновна корекција законских прописа у образовању која враћа гимназије као тип школе. Школа је своју делатност уписала у судски регистар код Окружног привредног суда у Зајечару под именом Гимназија Зајечар.
Кроз зајечарску Гимназију прошли су многи ђаци. Многи од њих су постали учени и познати људи који су превазишли своје учитеље: Никола Пашић, Адам Богосављевић, Јован Атанацковић, Стеван Стојановић Мокрањац, Ђорђе Генчић, Петар Живковић, Милан Гавриловић, Бранко Лазаревић, Зоран Радмиловић и многи други
Смер ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику
(Ове школске године уписано је 2 одељења друштвено-језичког смера, 1 одељење природно-математичког смер и 1 одељење ученика са посебним способностима за рачунарство и информатику.
Укопно у школској години 2023/24 има 368 ученика, 221 ученица и 147 ученика. Укупан број запослених је 60, од тога 42 су особе женског пола а 18 мушког, 13 су ваннаставно особље.

Списак ученика и ученица по одељењима:

Одељење	Број ученика	Број ученица
I1	6	19
I2	6	21
I3	9	9
I4	8	11
II1	8	16
II2	5	14
II3	11	18
II4	17	3

III1	4	25
III2	8	11
III3	8	23
III4	11	4
IV1	10	18
IV2	5	17
IV3	10	16
IV4	14	2

Економско-трговинска школа

Економско-трговинска школа у Зајечару је једна од најстаријих средњих стручних школа у источној Србији. Базирана је на основама зајечарске Трговачке академије и постоји од 1946. године. Основна њена делатност је средње образовање ученика које се спроводи на подручјима рада економија, право и администрација и трговина, угоститељство и туризам.
Школовање ученика је у трогодишњем и четворогодишњем трајању. На подручју рада економија, право и администрација школују се ученици на смеровима: пословни администратор, правни техничар и финансијски администратор и њихово школовање траје четири године, док се на подручју рада трговина, угоститељство и туризам школују ученици на смеровима: трговац и кувар и њихово школовање траје три године. Све образовне профиле које уписују редовни, могу да упишу и ванредни ученици. О квалитету образовања врло професионално воде рачуна професори ове школе. Прате се актуелни трендови у образовању, води се рачуна о стручном усавршавању, као и о савременим наставним средствима како би настава била на што вишем нивоу. Пажљиво бирање квалитетног наставног кадра, добра комуникација са ученицима и њиховим родитељима издваја ову школу и чини је посебном. Као најстарија средња стручна школа у региону, наметнула се и веома добрим образовањем својих ученика. Многи од њих настављају даље школовање на вишим школама и факултетима широм земље. Један део њих остаје на средњошколском образовању, које им такође, омогућава успешан рад и добру егзистенцију. Економско-трговинска школа има 28 кабинета од којих су 6 опремљени савременим рачунарима, библиотеку, школску радионицу за ученике угоститељске струке и клуб ученика. Опремљена је савременим наставним средствима. Управа школе и професори прате текуће трендове у образовању, тако да су увек упућени у савремена наставна средства која се користе у настави и примењују је у својој школи како би настава била на што вишем нивоу.

РБ	Одељење	Број ученика	Ж		М	С м е р
1.	ФРТ-1	25	25		0	ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНИ ТЕХ.
2.	ППТ-1	28	24		4	ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР
3.	ТТ-1	22	19		3	ТУРИСТИЧКИ ТЕХНИЧАР
4.	ТР-1	13	6		7	ТРГОВАЦ
5.	КУ-1	26	13		13	КУВАР

УКУПНО: 114			87		27	
6.	ФРТ-2	23	15		8	ФИНАНСИЈСКО-РАЧУНОВОДСТВЕНИ ТЕХ.
7.	ППТ-2	21	20		1	ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР
8.	ТТ-2	29	18		11	ТУРИСТИЧКИ ТЕХНИЧАР
9.	ТР-2	21	11		10	ТРГОВАЦ
10.	К/К-2	22	9		13	КУВАР-КОНОБАР 12/12
УКУПНО: 116			73		43	
11.	ФА-3	23	18		5	ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР
12.	ППТ-3	28	24		3	ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР
13.	ТХТ-3	24	21		3	ТУРИСТИЧКО-ХОТЕЛИЈЕРСКИ ТЕХ.
14.	ТР-3	26	10		16	ТРГОВАЦ
15.	К/К-3	24	11		13	КУВАР-КОНОБАР 11/13
УКУПНО: 125			85		40	
16.	ЕТ-4	27	21		6	ЕКОНОМСКИ ТЕХНИЧАР
17.	ФА-4	28	22		6	ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР
18.	ППТ-4	24	19		5	ПРАВНО-ПОСЛОВНИ ТЕХНИЧАР

Школа за основно и средње образовање „Јелена Мајсторовић“

ШОСО „Јелена Мајсторовић“ у Зајечару која представља организацију која остварује циљеве и задатке образовања и васпитања деце и омладине са сметњама у развоју је школа која постоји већ 50 година, са стручним и квалитетним кадром који чине дефектолози различитих образовних профила и предметни наставници остручени на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду за рад са децом са сметњама у развоју. Сви запослени дају свој максимум да би ученике оспособили за активну улогу у друштву, за самосталност у животу и раду.
у оквиру школе, постоји Дом, у коме су смештени ученици са територије зајечарског и борског округа. Деца и млади у Дому живе, друже се, расту, стичу основне животне вештине, уче се заједништву и толеранцији.

Мисија школе је подстицај развоја знања и вештина потребних за функционисање у социјалној средини, развој личности, подстицај самопоуздања деце са сметњама у развоју и учење да своју различитост прихвате. Пружа се и подршка породицама ученика уз уважавање права на различитост и поштовање потреба, емоција и начина функционисања сваког ученика.

Настава се у школи организује од I-IV разреда као разредна, од V-VIII као разредно-предметна. Настава у средњој школи се реализује као предметна и одвија се у првој смени.

Школу похађа 55 ученика, док око 70 ученика из система редовног образовања и васпитања користи услугу додатне образовне подршке у нашој школи.
ШОСО „Јелена Мајсторовић“ образује ученике у три подручја рада, за четири образовна профила и то:
- Конфекцијски шивач (подручје рада: текстилство и кожарство)
- Бравар (подручје рада: машинство и обрада метала)

- Цвећар-вртлар (подручје рада: пољопривреда, производња и прерада хране)
- Пекар (подручје рада: пољопривреда, производња и прерада хране).

С обзиром на структуру саме школе и одељења, психофизичке карактеристике ученика, рад Ученичког парламента координисан је од стране наставника средње школе. Остварена је сарадња са наставним особљем у школи, са наставницима индивидуалне наставе, са психологом и педагогом школе који су пружали подршку ученицима – помоћ у учењу, превазилажење проблема у понашању, као и са установама и организацијама из локалне заједнице (ЦСР, ПУ, ЗЦ, КЗМ, Облутак, Медицинска школа...). Ученички парламент је учествовао на разним активностима које су биле организоване у школи и у граду. За месец новембар планирана је сарадња са омладинским радницима и вршњачким едукаторима из наше локалне заједнице, а у циљу очувања менталног здравља младих (реализација заједничких радионица).

Разред и одељење	Број ученика	М	Ж
Основна школа			
1-1	3	3	0
2-1	2	2	0
3-1	1	1	0
4-1	2	2	0
5-1	3	0	3
6-1	2	1	1
7-1	4	2	2
7-2	3	3	0
8-1	2	2	0
Укупно ОШ	22	16	6
Средња школа			
1-1	2	1	1
1-2	2	1	1
1-3	2	2	0
1-4	6	4	2
2-1	1	1	0
2—2	2	2	0
2-3	2	2	0
2-4	1	1	0
3-1	2	0	2
3-2	5	5	0
3-3	3	2	1
3-4	5	4	1
Укупно СШ	33	25	8

Дом ученика средњих школа у Зајечару

Дом ученика средњих школа у Зајечару је васпитна установа која обавља делатност од посебног друштвеног интереса. У њему се стварају услови за васпитање и образовање редовних ученика зајечарских средњих школа и обезбеђује њихов смештај и исхрана. Дом ствара услове за подстицање, остваривање и унапређивање физичког здравља, спортско рекреативних

активности, развијање културно забавних и других друштвених активности ученика, једном речју ствара услове за васпитну делатност, здравствену и социјалну заштиту ученика. Дом обезбеђује максималну безбедност и заштиту здравља ученика као и васпитни рад усмерен на развоју позитивних људских вредности код ученика, побољшање школске успешности, адаптацију ученика, развијање животних вештина, оспособљавање за живот у заједници и квалитетно коришћење слободног времена.

Структура ученика по полу, узрасту и школама за школску 2024/2025. годину:

	Медицинска школа 190 ученика		Економска школа 17 ученика		Техничка школа 40 ученика		Гимназија 23 ученика		Укупно у Дому 270 ученика	
Разред	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
I 74 ученика	8	41	2	6	11	2	2	2	23	51
II 66 ученика	15	33	/	5	8	/	2	3	25	41
III 56ученика	7	30	1	2	5	3	/	8	13	43
IV 74 ученика	19	37	/	1	6	5	4	2	29	45
Укупно 270 ученика	49	141	3	14	30	10	8	15	90	180

Укупан број запослених у Дому ученика средњих школа Зајечар чије се финансирање врши из Буџета Републике Србије је 41 радник (28 жена и 13 мушкараца), а просечна старост запослених је 51 година.

КУЛТУРА

На подручју Зајечара као ресурс који се може додатно прилагодити за за интересовање младих постоје више установа културе: Библиотека, Позориште и Музеј.
Народно позориште Тимочке Крајине. Пун назив је: „Установа Народно позориште Тимочке крајине- Центар за културу „Зоран Радмиловић“. Позориште је формирано 1946. године као Обласно народно позориште. Прва представа је одиграна 2. фебруара 1947. године у згради некадашњег Еснафског дома „Жита цветају“ Јурија Мокрева. Представе које су освојиле велики број награда за глумачко извођење, режију, сценографију и костиме, на разним фестивалима у земљи и иностранству су: “Камен за под главу“, „Четири сата“, „Каролина Нојбер“, „Путујуће позориште Шопаловић“. Позориште је организатор смотре најбољих позоришних остварења „Дани Зорана Радмиловића“, која је основана 1992. године. Зоран Радмиловић је овде наступио са гостовањем култне представе „Радован трећи“

Позоришни музеј је саставни део Народног позоришта Тимочке Крајине-Центра за културу „Зоран Радмиловић“ у Зајечару, које, поред Народног позоришта у Београду, једино има свој музеј. Музејски простор чине две галерије. У једној је

кроз експонате из фундуса позоришта као и кроз фото-документацију представљен живот зајечарског позоришта и људи који су стварали позоришну традицију на овом простору од 1946. године, када је позориште отворено, до данас. Такође, изложени су дарови које је музеј добио од наших познатих глумаца као што су Тања Бошковић, Цеца Бојковић, Весна Чипчић, Јелица Сретеновић, Ирфан Менсур, Милан Цаци Михаиловић. Други део чини уметничка галерија где сталну поставку чине дела чувеног српског карикатуристе, родом из Зајечара, Александра Блатника, међу којима се могу видети и лица глумаца који су позоришну каријеру градили у Зајечару, попут Ненада Циганoвића и Борисава Јовановића, чувеног „Боре Јарета“. У дворишту Позоришног музеја налази се летња позоришна сцена Ненад Циганoвић.

Историјски архив „Тимочка Крајина“. Основан је према наредби Владе и Министарства просвете НР Србије 15. априла 1948. године као Архивско средиште у Зајечару и обухватао је подручје девет срезова. Као међуопштински архив у својој територијалној надлежности покрива територију града Зајечара, општина Књажевац и Бољевац. На подручју територијалне надлежности Архива делује преко 1000 значајних стваралаца архивске грађе и регистратура. Зграда у којој се данас налази Историјски архив саграђена је 1932. године, по пројекту зајечарског архитекте П. Ђорђевића, као грађанска кућа за становање Милана Савића (1857-1947), власника рудника „Свети Сава“ у Боговини. Зграда је 1984. године проглашена за културно добро – споменик културе.

Матична библиотека „Светозар Марковић“. „Читаоница зајечарска“ је почела са радом 27. новембра 1866. године. Као матична библиотека, обавља матичне функције за све библиотеке са територије Зајечарског округа и сматра се најстаријом установом културе у Зајечару са традицијом дужом од једног ипо века. Од 1960. године налази се у улици Кумановској бр. 2, у некадашњој приватној кући познатог трговца Марка Ц. Петковића Пловака, изграђеној 1935. године. Библиотека располаже богатим фондом са око 100.000 књига, преко 2000 наслова периодике и богатим фондом некњижне грађе. Организатор је бројних изложби, промоција књига, књижевних вечери, сусрета писаца, а ’70их и ’80их популарне манифестације дечијег књижевног и ликовног стваралаштва „Цвет у речи– цвет у слици“

Најзначајније активности у култури:
Традиционални позоришни фестивал у част великана српског глумишта Зорана Радмиловића одржава се у позоришту „Зоран Радмиловић“ у Зајечару.Фестивал окупља најбоља позоришна остварења из земље и иностранства, такмичарског је карактера а награда која носи Зораново име, у глумачком свету, важи за једну од најпрестижнијих.
Гитаријада – музички рок фестивал (последња недеља августа) Зајечарска гитаријада, или само Гитаријада, музички је фестивал, оријентисан првенствено на рок музику, који се одржава сваког лета у Зајечару. Програм фестивала се састоји из такмичења демо бендова и ревијалних наступа познатијих група. Гитаријада у Зајечару је једна од манифестација насталих по узору на Београдску гитаријаду, чије је прво издање одржано почетком јануара 1966. године у Хали 1 Београдског сајма. Манифестацију у Зајечару осмислила су браћа Момчило и Слободан Раденковић, чланови групе Златни прсти. Награда за најбољег певача демо бендова по први пут је додељена на 54. издању фестивала, одржаном у септембру 2021, и носи име Момчила Моше Раденковића, који је преминуо у априлу исте године. Гитаријада сваке године именује роконачелника — почасног управитеља Зајечара током трајања

фестивала. Традиција је успостављена 2012. године, а уобичајено је да званични градоначелник на свечаном отварању фестивала предаје кључеве града роконачелнику.

Међународна ликовна колонија "Гамзиград" - (друга половина августа - трајање седам дана).

Летња филозофска школа "Феликс-Ромулијана" - (касноантички локалитет "Феликс-Ромулијана").

Међународни дан младих који се обележава сваке године у организацији Канцеларије за младе. То је годишњи међународни догађај који се слави 12. августа. Први пут обележен 2000. године, дан има сврху да скрене пажњу на проблеме, културна и правна питања омладине, ученика, студената. Сваке године, објављује се тема у оквиру које се организују различите активности.
Као веома популарни, показали су се фестивали намењени младима и то:
Аутхајд фестивал – Outhide фестивал је настао 2016. године са хуманитарним циљем да се прикупе средства за лечење Немање Ивановића - Ђ Manye. Окупили смо преко 1500 људи на једном јединственом месту у парк-шуми Краљевица, након тога Outhide почиње своје успешно путовање. Кроз године фестивал је прерастао у културну манифестацију посвећену младим људима из Зајечара и околине. Основни циљ се кроз године обликовао и тим је окупио велики број активних грађана. Наш тим чини 10-20 младих људи и око 70 волонтера који пет узастопних година реагују на опште и културолошке проблеме у заједници. Окупљени око истих идеја, млади и успешни људи из различитих професија смислили су начин да у континуитету раде на решавању проблема који директно утичу на живот и функционисање свих грађана. Outhide тим је организовао низ акција и културних догађаја управо са циљем да се млади покрену и буду учесници у културном животу заједнице. Наш тим се одважио и показао спремност да се ухвати у коштац са горућим проблемима, не само у погледу културе, већ и по питању грађанских иницијатива. Outhide фестивал је креативна и иновативна платформа која се залаже да кроз подизање свести о важности културе унапреди туристичку понуду и локални економски развој града Зајечара. Фестивал је организован тако да његове активности анимирају две основне циљне групе – породицу, путем дневног програма за децу и младе, програмом који обухвата изложбе, радионице, филмске пројекције и вечерњи музички програм. Фестивал је за 5 година окупио преко 20 000 посетилаца.

Фестивал „Буна“ продукт је дугогодишње жеље неколицине појединаца да граду Зајечару и његовим становницима, пре свега младима, понуде нову врсту манифестације у којој ће моћи да уживају, као и да буду позитиван пример другима који желе да своје идеје остваре у дело, биле то исто музичке манифестације или неке друге врсте ангажовања у заједници. „Буна“ представља, пре свега, културно-уметнички талас који треба да мотивише и покрене остале чланове локалне заједнице да се осмеле и допринесу свом окружењу својим креативним идејама и погледима на свет, како бисмо Зајечару истински вратили епитет који му припада, а то јесте центар културних збивања, макар у Источној Србији.

ЗАЛЕТ (стилизовано као ЗА*73Т) је фестивал алтернативне културе који се сваке године, почевши од 2005. године. одржава у Зајечару током лета. Залет је настао из потребе да се иницирају, организују и одржавају културна догађања,

афирмишу ствараоци и да се посредује у преношењу разнородних уметничких израза и тенденција. Осим организације псеудокласичних манифестација попут изложби, концерата, песничких вечери и тд. акценат стабљен је на иновативне и прогресивне видове уметничких изражавања као што су перформанс, стрип уметност, ло-фи видео, видео-арт, концептуална уметност, као и суживотне традиционалне ликовне и концептуалне уметности...

ТУРИЗАМ

Туристичка организација града Зајечара - ТОГЗ је јавна служба, основана као носилац развоја, промоције и унапређења туризма града Зајечара на домаћем и иностраном тржисту. Налази се у улици Светозара Марковица бр.2,у самом центру града. ТОГЗ има статус правног лица и послује као установа, оформљена је са циљем : унапређења пропагандно – информативне делатности којом се промовишу туристичке вредности града: прикупљања и објављивања информација о целокупној туристицкој понуди града: унапређења и организације рада туристичко – информативног центра за прихват туриста: одржавање добрих односа са Туристичком организацијом Србије, ресорним министарством и другим туристичким организацијама у земљи и иностранству. Циљеви којима тежи су повећање туристичког промета као и унапређење услова за даљи развој домаћег туризма.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Социјална заштита спроводи се кроз различите организације и установе, као што је и Центар за социјални рад који обавља законом прописане и поверене послове социјалног рада са младима и породицом.Центар за социјални рад је установа која обавља послове у области социјалне и породично - правне заштите, као и законом прописане и поверене послове социјалног рада са младима и породицом. При обављању поверених послова ЦСР је остварио добру сарадњу са суседним ЦСР и више НВО, при чему су кроз серију пројеката у претходним годинама покренуте бројне активности, поред осталог и од значаја за младе упућене на услуге социјалног рада.
Установа за дневни боравак деце и омладинине ометене у развоју (тзв. Облутак) - обезбеђује одговарајуће облике васпитања,образовања и оспособљавања за рад и радне активности у складу са психичким и физичким способностима корисника, њиховим склоностима и испољеном интересу; рад на ублажавању или отклањању последица у њиховом развоју; радно ангажовање под посебним условима у складу са њиховим способностима за рад; и дневно збрињавање, исхрана, здравствена заштита, културно-забавне и друге рекреативне активности.

ЦИВИЛНИ СЕКТОР (усмерен ка младима)

Град Зајечар поседује развијен омладински сектор кроз рад удружења младих и за младе.
Асоцијација за развој одрживих заједница –ТОЦ - од свог оснивања развијањем политика, пружањем услуга и јачањем грађанског друштва и институција доприноси децентрализацији и одрживом развоју. Креативним деловањем и иновативним приступима ТОЦ је усмерен на три програмске целине које се односе на унапређење јавног здравља, положаја и подршке осетљивим групама и младима у ризику, локалног економског развоја, креативних индустрија и

предузетништва и заштите животне средине. Кроз своје активности ТОЦ активно укључује грађане и грађанке у развој одрживих заједница. ТОЦ од свог оснивања до данас ради активно са грађанима на њиховој партиципацији, као и са неформалним групама и ОЦД на њиховом јачању и оснаживању за доношење промена у заједници. Програмом едукације ТОЦ-а, до сада је обухваћено преко 30.000 младих људи југоисточне Србије. Своје активности ТОЦ спроводи на локалном (град Зајечар), регионалном (источна Србија), националном (Р. Србија) и међународном нивоу (државе у региону). Од оснивања 2004. године до данас, ТОЦ без престанка спроводи програме превенције ХИВ-а, ППИ, болести зависности, репродуктивног здравља и промоције јавног здравља са фокусом на младе у ризику и кључне популације. Од 2018. године ТОЦ је преузео лидерску позицију у Србији у области ХИВ-а. Својим активностима у континуитету ради на јачању националног одговора и то кроз активности заговарања за одрживост али и јачање капацитета Министарства здравља, Института за јавно здравље, ОЦД и локалних самоуправа.

ЗАволонтирај - ЗАволонтирај је организација која постоји од 2000 године, а регистрована је 2002. године под називом Омладина ЈАЗАС-а Зајечар. У току 2023. године организација мења име у ЗАволотирај иподтим именом наставља да ради. ЗАволотирај ради са младима кроз два програма један који је усмерен на вршњачку едукацију и други који је усмерен на волонтеризам и активизам младих у заједници. ЗАволотирај је волонтерски центар за Зајечарски округ од 2018. године и бави се обуком младих за волотирање и волонтирање у ванредним ситуацијама.

Удружење „Драги људи“ постоји од 2021. године. Ово удружење је хуманитарног карактера које подстиче укључивање заједнице у помагању при поправци материјалних кварова: поправка црепа, замена осигурача, санирање зидова, подова итд. грађанима који имају потребу за оваквом врстом интерванције. Идеја удружења је да се кроз коришћење вештина које сами грађани поседују оствари међусобна помоћ и подршка у заједници. Драги људи су до сада успевали да прикупе донације новчаног и материјалног типа. Наводе да се међу физичким лицима која су донирала средства углавном налазе Зајечарци који не живе у граду и људи који живе у иностранству.

Зајечарска иницијатива основана је 2001. Године као непрофитна организација која ради на промоцији ангажовања младих и развоја заједнице и филантропије. Током протеклих седамнаест година, ЗИ је из групе активиста израстао у професионалну ОЦД - водећег фактора у друштвеној промени и ангажовању грађана на географски удаљеном и често занемареном подручју источне Србије. ЗИ је допринела развоју цивилног друштва, ангажовању младих и мобилизацији ресурса у заједници у осам општина у региону Тимочке Крајинеи на националном нивоу.

Одред извиђача Ђорђе Симеоновић Зајечар већ више од 60 година (1955) припада вековној традицији извиђаштва на овдашњим просторима. Перманентно постоји и ради све то време за које је стекао високи углед у локалној заједници. Примарна циљна група извиђачке организације су млади од 15 - 30 година, међутим потенцира и анимацију чланства у раном узрасту која се перманентно мења и развија у поменутом. Мисија извиђачке организације је свеобухватни третман опште културолошких вредности за појединца и друштво. То обухвата потенцирање персоналних остварености са конструктивном друштвеном улогом. Такву мисију извиђачка организација остварује усмерењем на специфичне вештине живота у природи. Поред спровођења свог специфичног програма извиђачи учествују у друштвеном животу локалне заједнице, пружајући сваковрсну подршку свим јавним, друштвеним догађајима, што за последицу има популарност у локалној заједници.

Друштво Рома Зајечар основано је 1998 године са циљем да се бави заштитом људских права, борбом против дискриминације, стереотипа као и предрасуда, Посебан осврт дат је ка интеграцији Рома и Ромкиња у све свере живота. Баве се менторством у добијању документације, основних папира као и свакојаким облицима помоци на терену у домену становања.Такође поносе се радом са младима где имају формирану Фоклорну секцију која негује традицију и културу свог народа кроз рецитал, глуму, плес.Помажу младима у остваривању права на афирмативне мере при добијању стипендија, као и олакшица приликом уписа на факултете, средње школе као и домове ученика. Мисија организације је описменити што већи број ромске деце кроз упис у предшколску установу, основну и средњу школу. Сарађују са друштвеним, културним и спортским организацијама и сродним удружењима, предузећима и приватним предузетницима, општинским, градским и републичким институцијама ради спровођења активности од заједничког интереса. Баве се креирањем и имплементацијом програма који ће подићи степен укључивања Рома у систем здравствене заштите, социјалне заштите, образовања, запошљавања и становања. Главни циљеви организације су остваривање ,заштита и унапређење важећих закона у области националиних мањина и заједница као мањинских група, удруживање Рома и етничких заједница ради заштите њихових статусних интереса, побољшање личног стандарда и социјално-економског положаја и остваривање права, подизање статуса и положаја Рома и Ромкиња и етничких заједница у породици и друштву, ради заштите личног интегритета и људског достојанства.

Удружење Риме пружа нову и иновативну услугу за младе са интелектуалним тешкоћама“Кућа од папира” као интегрисану услугу дневног боравка и радно-окупационог центра. Организује групе самоподршке. Реализује разне обуке за младе са интелектуалним тешкоћама. Помаже послодавцима који желе да запосле особу са инвалидитетом у избору кандидата и прати запосленог кроз process прилагођавања. Удружење грађана” РИМЕ “ Зајечар формираро се 2007 на иницијативу родитеља деце и младих са интелектуалним тешкоћама и људи који су били професионално или лично мотивисани да се укључе у решавање проблема особа са инвалидитетом. Бави се психосоцијалном подршком деци младима са интелектуалним тешкоћама. У овом моменту у Зајечару има 30 породица које носе терет изолације сада већ младих особа које ретко излазе из својих кућа. Немају прилику за провођење времена са вршњацима а још ређе или уопште немају могућност за укључивање у радни процес.

Дечији центар као креатор инклузивне културне сцене, јединствен је по свом начину деловања у ширем региону. "Међународни инклузивни фестивал дечијег омладинског стваралаштва - Арт зона за све" од 2016. године реализован је седам пута и окупио је око 3000 учесника/ца са Балкана. Као организација фокусирани су на пружање подршке рањивим групама, деци, младима и мајкама из социјално угрожених група као и деци и мајкама деце са интелектуалним тешкоћама и инвалидитетом. У оквиру МОДС-а чланови су радне групе за заштиту деце од насиља и радне групе за сузбијање сиромаштва. Инклузивне представе које реализују освајају прве награде на фестивалима у другим градовима. Постоји сарадња са удружењем Л-Даун и њихови чланови су укључени у сваки креативни процес који реализују.

Регионални Омладински Центар, у последњих неколико година спроводи мали низ активности који су усмерени ка очувању културе и традиције ромског народа, такође је један део активности усмерен ка инклузији младих у образовни систем, кроз организовање едукативних радионица, на теме уписа на факултете, као и помоћи при самом конкурисању.

ТРК- центар за Труднице родитеље и клинце – Зајечар, спроводи програме од јавног интереса у области: друштвене бриге о деци и младима, здравствене заштите трудница, заштите и промовисања дечијих права, образовања, заштите животне средине и одрживог развоја, едукативног туризма. Активности удружања до сада су биле усмераване кроз кампању Предност трудницама и подршку младим мајкама, усмереним радионичарским радом са децом млађег узраста и кроз консултантски процес са родитељима и сарадњу са другим удружењима родитеља. "Клинци" у називу удружења подразумевају децу и младе различитих доби, са фокусом на младе средњошколског узраста којима се пружа могућност психотерапијске подршке, и за које се у наредном периоду планирају активности програмског типа.
Црвени крст Зајечар - Подизање свести грађана о важности упражњавања здравих стилова живота и важности превенције болести са посебним акцентом на рањиве групе (децу, младе, старије, социјално угрожене особе). Превенција болести зависности и смањење ризичног понашања спроводи се континуирано кроз едукативне кампање, вршњачку едукацију, едукацију родитеља и наставника, уз велико ангажовање стручних сарадника и волонтера Црвеног крста. Фокус рада заснован је на обезбеђивању информација, развоју вештина неопходних за здрав живот у заједници.Црвени крст као највећа хуманитарна организација у земљи овај посао обавља, користећи своје људске ресурсе, младе волонтере. Њихова је улога преношење знања својим вршњацима из области здравих стилова живота, ХИВ и АИДС, туберкулозе, полно преносивих болести, здраве исхране, болести прљавих руку, пушења, болести зависности... Они се у таквим активностима појављују било као едукатори, било као промотери специфичних вештина користећи интерактивне методе, вршњачке дискусионе групе, као и едукацију родитеља и просветних радника.

УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТИ

Ученички парламент Гимназије.
Ученички парламент Економско трговинске школе.
Ученички парламент Техничке школе.
Ученички парламент Медицинске школе
Парламент Дома ученика Зајечар

НЕФОРМАЛНЕ ГРУПЕ

Развоју и унапређењу положаја младих у Зајечару доприносе и бројне неформалне групе које своје активности спроводе у континуитету: Авној кру, Аутхајд, Револт и навијачке групе.

ЗДРАВСТВО

Јавним здрављем се у Граду Зајечару бави Дом здравља Зајечар, Завод за јавно здравље ТИМОК, Здравствени центар Зајечар.
Делатност Дома здравља, као здравствене установе на примарном нивоу, обухвата превентивну здравствену заштиту за све категорије становништва, између осталог и здравствену заштиту жена, деце и младих.
Завод за јавно здравље „ТИМОК" Зајечар је здравствена установа која обавља социјално-медицинску, хигијенско-еколошку, епидемиолошку и микробиолошку здравствену делатност. Своје активности спроводи на територији Зајечарског и

Борског управног округа.

ВЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Верске заједнице чији припадници представљају већинско становништво у Зајечару су православна и католичка.

БЕЗБЕДНОСТ

Полицијска управа Зајечар, у оквиру свог деловања бави се сузбијањем малолетничке деликвенције, трговином људи, насиљем у породици и сл.
Сектор за ванредне ситуације настоји да изгради, одржи и унапреди способност читаве нације како да превентивно делује на ризике, тако и да одговори на изазове и ублажи последице од различитих катастрофа које могу погодити наш регион. Он обједињује све постојеће ресурсе у заштити, спасавању и реаговању у ванредним ситуацијама.
Савет за безбедност саобраћаја
Савет покреће иницијативе за измене постојећих и доношење нових прописа који се односе на безбедност саобраћаја на путевима, разматра предлоге и даје мишљење на све акте који се односе на безбедност саобраћаја на путевима и може формирати радне групе за поједине области рада.

МЕДИЈИ

У Зајечару постоји неколико медија који покривају локалне и регионалне вести, укључујући радио станице, интернет портале, и дописништва медија са националном фреквенцијом.
Радио станице – У граду постоје локалне радио станице које емитују вести, музику и забавне програме, прилагођене интересовањима локалног становништва као што су Магнум радио и Темпо радио.
Интернет портали – Постоји неколико локалних портала који извештавају о актуелним дешавањима у Зајечару и околини. Међу њима су "За медиа," "Тимочка," и "Глас Зајечара," који покривају теме од јавног интереса, укључујући локалну политику, културу, спорт, и привреду.
Дописништва медија са националном фреквенцијом – Неке медијске куће са националном фреквенцијом, попут РТС-а (Радио-телевизија Србије) и Нове С, имају дописнике у Зајечару. Ови новинари покривају догађаје од значаја и шаљу извештаје за централне информативне програме, посебно када се дешавају важни догађаји или актуелности које су релевантне за широку јавност.
Град Зајечар сваке године расписује Конкурс за остваривање јавног интереса у области јавног информисања и неки од пројеката медија који су усмерени на младе су:
Агенција за производњу радио и Телевизијских програма “Студио 101 “ Зајечар

Опис пројекта: Пројекат “ Препознај,реагуј,спречи....“(Вршњачко насиље у зајечарским школама) је допринело бољој информисаности и превенцији проблема вршњашког насиља у основним и средњим школама у Зајечару.Укупно 28 медијских садржаја (4 радијска прилога месечно током 7 месеци трајања пројекта) емитована посредством регионалног Темпо Накси радија како на територији града Зајечара тако и у целој Тимочкој крајини.
Назив медија: РАДИО МАГНУМ
Опис пројекта: Пројекат „Млади и тачка„ бавио се подстицањем слободног развоја личности,образовањем,едукативним активностима,програмима подршке,

промовисању здравог стила живота, програмима подршке запошљавању и самозапошљавању.
Назив медија: РАДИО МАГНУМ
Опис пројекта: Пројекат „Изазови и могућности - Млади у Зајечару и зајечарским селима„ бавила се унапређењем положаја младих људи ,подстицањем слободног развоја личности ,образовањем,едукативним активностима,програмима подршке, промовисању здравог стила живота, програмима подршке запошљавању и самозапошљавању.
Назив медија: Радио телевизија Мајданпек д.о.о. (Т1 телевизија)
Опис пројекта: Пројекат “ Спортом до здравља ”- Град Зајечар је истраживао и презентовао различите аспекте физичке активности и спорта у Зајечару,укључујући приче појединаца разноврсне спортске дисциплине,значај спортске рекреације за здравље.

СПОРТ

Спортски савез Града Зајечара у овом тренутку има 45 спортских организација и организује 25 спортско-рекреативних активности на годишњем нивоу. Град Зајечар поседује спортске терене које одржава ЈКП „Тимок одржавање“.
ОПСД „Драган Радосављевић“ реализује своје активноси окренуте ка природи и природним ресурсима.
ПСД „Љуба Нешић" најстарије градско планинарско друштво које кроз своје активности промовисе здраве нацине зивота, екологију и заштиту природе и рад са младима

SWOT анализа

S Снаге -Усвојен План развоја града Зајечара -Регионални средњошколски образовни центар -Безбедно окружење за младе -Развијена културна инфраструктура -Природна богатства -Постојање подршке младима за започињање сопственог бизниса -Постојање активних цивилних организација које раде на програмима за младе -Развијеност мреже институција – за младе, социјалну заштиту, културу, спорт и здравство - Постојање онлине саветовалишта за друштвено-социјалне проблеме - Развијен систем установа културе - Постојање високо образованог, стурчног кадра у култури - Постојање музеја, споменика културе, археолошких локалитета од локланог, националног и светског значаја - Богат културно-уметнички програм на годишњем нивоу и велики број културних манифестација - Заступљеност реализације програма у култури кроз пројекте - Постојање инфраструктуре	W Слабости Недостатак сарадње између институција - Недовољна сарадња институција и ОЦД са локалном самоуправом -Непостојање континуитета у подршци ЛС у суфинансирању пројеката - Слаба мобилност младих - Незаинтересованост младих - Економска зависност младих - Незапосленост младих -Лоша комуникација и координација међу институцијама и организацијама које се баве младима -Недостатак механизама мерења резултата програма за младе -Неразвијена привреда -Неразвијена инфраструктура -Недовољност и неадекватност програма за младе -Неусклађеност зарада -Миграције високошколованог кадра -Лош животни стандасрд -Недостатак инфраструктуре институција и организација које се баве младима -Недостатак организација цивилног друштва које се баве питањима младих -Недостатак омладинских радника и лидера -Недостатак омладинских простора -Недостатак високошколских установа -Недостатак инфраструктуре за лица са сметњама у развоју -Низак ниво инклузивности особа са инвалидитетом -Недовољна подршка младим талентима -Недостатак бесплатних програма за младе
O Могућности Туристички потенцијал -Потенцијал за развој полупривреде -Националне инвестиције у Региону Интензивније коришћење конкурса и јавних позива на републичком нивоу - Коришћење ИПА и осталих фондова ЕУ - Искуство других градова у спровођењу пројеката у свим областима друштвеног развоја - Развој партнерства између институција на локалном нивоу - Близина границе са Бугарском и Румунијом у циљу повећања мобилности младих и реализације програма за младе, програма у области спорта – организовање интеркултуралне размене - Коришћење ЕРАЗМУС+ пројеката за мобилност младих - Унапређење сарадње институција у области социјалне заштите са цивилним сектором - Формирање омладинског центра - Препознавање и признавање омладинског рада од стране институција	T Претње -Спољашње и унутрашње миграције младих -Слаб наталитет - Недовољна информисаност младих - Информације које нису цензурисане и које млад човек може да протумачи на погрешан начин - Неквалитетно провођење слободног времена - Недовољна укљученост младих у креирање културних садржаја -Недовољна укљученост младих у процесе доношења одлука - Политичка превирања -Недостатак локалних медија -Смањење броја ученика

2.5. Анализа потреба младих и дефинисање проблема

А) Анализа потреба младих

Током процеса испитивања потреба младих, методе које су коришћене у сврху прикупљања података су:

Онлајн упитник - Упитник је подељен преко друштвених мрежа и попунила га је 141 млада особа.

Фокус групе - реализовано је 8 фокус група у којима је учествовала укупно 61 млада особа које су обухватале од 5 до 10 учесника на следеће теме: волонтеризам и активизам, родна равноправност, култура, слободно време, потреба за врстама подршке, здравље и безбедност, запошљавање и учешће младих у процесима доношења одлука, однос према демократији и познавање институционалних оквира ЈЛС у области омладинске политике.

Консултације - Дана 21. септембра 2023. године одржане су консултације са младима на тему омладинских простора. Циљ састанка био је прикупљање мишљења и ставова младих о потреби за простором намењеним њиховим потребама, као и анализа недостатка програма и активности за младе у граду. Млади узраста од 15-30 година, оба пола из све четири средње школе који живе и у граду и у селима, незапослени млади, млади у радном односу, млади осетљивих група (Роми, ОСИ, корисници система социјалне заштите). Учествовало је укупно 20 младих особа.

Кроз анализу потреба, закључује се да младима недостају волонтерске активности, као и волонтерске позиције које су у складу са њиховим интересовањима, а да на челу волонтерских тимова буду омладински радници/лидери коју су едуковани за рад са младима. Такође наводе недостатак омладинских простора и програма који су им занимљиви и корисни. Наводе да би се радо прикључили програмима за подизање еколошке свести код старијих грађана. Млади истичу да постоји полна дискриминација при избору занимања, као и при уписивања жељеног смера у средњој школи, као и социјални притисак на младе при личном избору (занимања, школе и сл.) и страх од стигматизације. Примећују да је присутно насиље над женама, али и економско насиље над мушкарцима. Наводе потребу за сталним едукацијама и рад на превенцији насиља над женама, као и едукативне радионице са младима али и са родитељима на тему насиља. Као један од проблема, истиче се недовољно развијена културна инфраструктура, недостатак концерата, фестивала и бољи биоскопски садржај, али и подршка младим талентима и наводе да је потребно подизање свести код младих о култури и културним догађајима кроз школски систем. Млади наводе проблем провођења квалитетног слободног времена у контексту недостатка простора за младе, али и недостатка простора за бављење спортским активностима рекреативног типа. По питању безбедности, млади наводе да се стиче утисак сигурног окружења у граду, али да постоје места на којима се не осећају безбедно. Наводе и да не постоји довољно поверења младих у институције, као и да им је неопходна едукација на тему алкохолизмна и правила понашања у саобраћају; радионице на тему безбедности. Млади истичу потребу за едукацијом на тему здраве исхране, млади препознају ово као проблем нарочито у пордучију око школе и у контексту бављења спортом. Истраживањем, али и кроз програме које је спроводила Канцеларија за младе, истакла се потреба младих за онлајн саветовлиштем, али и бесплатно саветовање 1 на 1 са психотерапеутом. Истраживање је показало

недовољно развијену свест код младих на тему репродуктивног здравља и превентивних прегледа.
Млади су спремни на преквалификацију занимања/образовања уколико постоји могућност да се на тај начин брже запосле и имају изражену потребу за неформалним образовањем кроз унапређивање знања и вештина као важне одлика за запошљавање.

Б) Анализа проблема
На основу анализе истраживања, као највећи проблем, издваја се неинформисаност младих о програмима и могућностима, неповерење у институције као и немотивисаност да се укључују у волонтерске активности, пројекте и програме који им се нуде. Такође, недостатак просторних капацитета, али и организација цивилног друштва један су од разлога због којих нема адекватних програма намењених различитим циљним групама младих. У контексту бољег коришћења ресурса, сарадњу између институција, али и институција и организација цивилног друштва би требало унапредити креирањем одређених механизама или њиховим мотивисањем да се укључе у рад Савета за младе. Потребно је радити на разбијању баријера међу половима, прилагодити културне садржаје младима и радити на јачању капацитета младих у области запошљавања. Што се тиче безбедности, неопходно је осигурати безбедно окружење за младе, али и радити на јачању њиховог самопоуздања и свести о одговорности у саобраћају. Као један од већих проблема, запажено је недовољно знање о темама као што су алкохолозам, злоупотреба дувана и психоактивних супстанци, сексуално-репродуктивног здравља. Недостатак подршке, нарочито са аспекта менталног здравља истиче се у великој мери, као и недостатак сензибилисаности медицинског особља према младима. Као један од проблема, примећен је и недостатак реализације дуалног образовања кроз средње школе, недовољно програма плаћених пракси након средње школе на локалном нивоу, као и то шо млади сматрају да формално образовање није прилагођено данашњим захтевима тржишта рада. Неинформисаност се такође примећује и у томе што млади не препознају подстицаје у области запошљавања, као и непознавању институционалног оквира у овој области.
2.6. Анализа упоредне праксе

Пример добре праксе који би могао да се примени у Граду Зајечару је по узору на Град Сомбор. Од 2005.године Град Сомбор непрекидно финансира пројекте младих. Ове пројекте реализују локална удружења грађана, али и средње школе. Финансијска подршка пројектима за младе се врши путем градских конкурса. Они се расписују, најчешће једном годишње (у првом кварталу године), а по потреби и чешће. Од 2015.године Град Сомбор је и званично отворио Омладински клуб за младе. У Омладинском клубу ради координатор за децу и младе, а Канцеларија за младе је посебна организациона јединица у Градској управи. Град Зајечае нема Канцеларију за младе као посебну службу већ постоји једно систематизовано место у оквиру Одељења за обједињене јавне набавке и локални економски развој. Конкурси за удружења се расписују у оквиру Одељења за привреду и друштвене делатности и не постоји посебан конкурс за финансирање пројеката намењених младима.

3. ПРОМЕНА КОЈА СЕ ПОСТИЖЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕГИЈЕ

Овом Стратегијом унапређује се положај младих и омогућава креирање нових програма неформалног образовања усмерених ка квалитетном провођењу слободног времена, учешћу младих у процесима доношења одлука, развоју предузетничког духа, здрављу и благостању младих, афирмацији локалних омладинских радника и радница и повећању просторних капацитета за спровођење активности усмерених ка младима.

Мере и активности ове стратегије, биће усмерене према томе да повећају запошљивост и самозапољшивост младих, подстакну активизам младих кроз подршку неформалним групама, утичу на смањење ризичног понашања младих, односно њиховом усмеравању ка здравим и безбедним стиловима живота.

Да би се наведено постигло, потребно је остварити координацију активности свих битних чинилаца омладинске политике, на првом месту Канцеларије за младе и удружења младих, али и осталих органа јединице локалне самоуправе, образовних, културних и здравствених институција, полиције, Националне службе за запошљавање и других. Потребно је омогућити свим наведеним чиноцима да учествују у формулисању и спровођењу програма од значаја за младе. На крају, потребно је обезбедити и одрживост Канцеларије за младе и повећање њених капацитета, инфраструктурних, али и повећањем броја запослених.

4. ВИЗИЈА

Град Зајечар је подстицајно окружење усмерено ка подршци, индивидуалном расту и развоју сваке младе особе.

5. ЦИЉЕВИ СТРАТЕГИЈЕ

Општи циљ стратегије – Унапређен квалитет живота младих и створени услови за останак у заједници			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број младих који учествује у мерама омладинске политике у ЈЛС	700	3000	Извештај КЗМ и остали извештају ЈЛС
Укупан број младих на територији ЈЛС	6898	8000	РЗС

Посебни циљеви:			
1. Успостављени институционални, просторни капацитети и програми за спровођење омладинске политике			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број простора у власништву ЈЛС намењен активностима за младе	3	7	Извештај КЗМ и остали извештаји ЈЛС
Број младих који је учествовао у програмима у омладинским просторима у власништву ЈЛС	<500	<1000	
Број програма за младе који се финансирају из буџета ЈЛС	3	10	
Број младих који учествује у радним телима усмереним на омладинску политику	3	20	
Број споразума/меморандума закључених са организацијама/институцијама/установама града усмерених ка унапређењу живота младих у заједници	2	4	

2. Креирано окружење за партиципацију, развој активизма, волонтеризма и стваралаштва младих.			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број младих волонтера	15	200	Извештај КЗМ и остали извештаји ЈЛС
Број активности /услуга за младе у чијем креирању су учествовали млади	<50	200	
Број подржаних иницијатива креираних од стране младих	<20	100	
Удео младих у Савету за младе	1/3	1/2	
Број подржаних младих талената средствима ЈЛС	/	50	
Број културних садржаја намењених младима, подржаних средствима ЈЛС	/	3	
Број младих који су информисани о програмима, активностима и начинима за партиципацију	<1000	<1500	
3. Створене могућности за економско и социјално осамостаљивање младих			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број младих који је учествовао у Програмима за запошљавање и самозапошљавање	30	100	Извештај КЗМ и остали извештаји ЈЛС
Број младих у систему социјалне заштите који су учествовали у Програмима финансираним од стране ЈЛС	0	30	
Број предузетничких делатности у власништву младих, основаних уз подршку средстава ЈЛС	5	20	
Број младих који су информисани о постојећим мерама подршке за запошљавање, самозапошљавање и социјално предузетништво на годишњем нивоу	<1000	<3000	
4. Подстакнуто развијање програма омладинског рада и система неформалног образовања доступног свим младима			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број младих који је учествовао у програмима/пројектима/услугама финансираним из буџета града које су организоване од стране сертификованих омладинских радника (НАПОР сертификат)	15	300	Извештај КЗМ и остали извештаји ЈЛС
Број омладинских радника који су ангажовани у програмима који се финансирају из буџета града	3	6	

Број одржаних догађаја на којима је представљено занимање – омладински радник	0	5	
5. Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих			
Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025	Циљана вредност у 2029	Извор провере
Број младих који су користили услуге Саветовалишта за ментално здравље Број младих који су учествовали у програмима за унапређење менталног, сексуалног и репродуктивног здравља, као и социјалног благостања Удео младих који користе алкохол/дуван/ПСА Број програма усмерених на безбедност младих Број програма из области заштите животне средине усмерен на младе Број младих који се баве спортом	50 50 нема података 0 0 Нема података	500 500 / <1000	Извештај КЗМ и остали извештаји ЈЛС

6. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЕФЕКАТА МЕРА

ПОСЕБАН ЦИЉ 1: Успостављени институционални, просторни капацитети и програми за спровођење омладинске политике

Овај посебан циљ се односи на развој кључних институционалних и просторних капацитета који су неопходни за спровођење омладинске политике на локалном нивоу. Осигуравање квалитетног простора и подршке младима ствара основу за њихово укључивање у процесе доношења одлука, али и живот у заједници, обезбеђује им ресурсе и информације и омогућава да постану активни чланови друштва.

МЕРЕ У ОКВИРУ ПОСЕБНОГ ЦИЉА 1:

1.1. Формирана Канцеларија за младе као посебна организациона јединице у Градској управи

Оснивањем Канцеларије за младе као посебне организационе јединице у градској управи, најпре ће се повећати људски ресурси, а затим и могућности за еализацију већег броја програма. Ова канцеларија координира пројектима и

програмима за младе који се финансирају од стране донатора, али и из буџета града, сарађује са остаим институцијама и организацијама који се баве питањима младих и омогућава дијалог младих са доносиоцима одлука. Канцеларија за младе би била задужена за управљање Омладинским центром.

1.2. Формиран Омладински центар
Адаптацијом и опремањем Омладинског центра, град Зајечар би добио централно место за окупљање младих, организовање едукативних, културних, забавних и спортских активности са циљем повезивања младих и развијања програма неформалног образовања.

1.3. Унапређена међусекторска сарадња између субјеката омладинске политике
Ова мера подразумева побољшање сарадње између различитих сектора, институција и организација укључених у омладинску политику, укључујући образовне, културне, здравствене и социјалне установе, као и цивилни сектор. Циљ је обезбеђивање координисаног приступа потребама младих и заједничко решавање изазова са којима се суочавају. Успостављање механизама за међусекторску сарадњу омогућава свеобухватан и ефикаснији приступ у раду са младима.

1.4. Успостављен стандард рада омладинских простора
Ова мера има за циљ да се осигура да сви простори намењени младима испуњавају одређене услове у погледу квалитета, сигурности и приступачности.

1.5.Успостављање омладинских клубова у руралним срединама
Формирање омладинских клубова у руралним срединама омогућава младима да се окупе, иницирају и учествују у разним активностима у заједници. Омладински радници који спроводе активности у Омладинским клубовима у руралним срединама пружају младима програме за провођење квалитетног слободног времена и развој нових вештина, смањујући осећај изолованости и подстичући их на активније учешће у локалној заједници.

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Креирано окружење за партиципацију, развој активизма и стваралаштва младих.
У оквиру овог посебног циља, ради се на стварању подстицајног окружења које омогућава младима да се активно укључе у процесе доношења одлука, развијају активизам и доприносе културном и друштвеном животу заједнице, али и да буду информисани о програмима и активностима који су креирани за њих. Подршка младима у овим областима осигурава њихово активно укључивање у друштвене токове, а с обзиром да су млади често непресушан извор идеја, омогућава им простор да своје идеје изнесу и на тај начин допринесу заједници и свом положају у истој.

МЕРЕ У ОКВИРУ ПОСЕБНОГ ЦИЉА 2:

2.1. Креирање услова за укључивање младих у процесе доношења одлука и јавних политика
Ова мера обухвата креирање Програма који омогућавају младима да учествују у креирању политика и доношењу одлука које их се директно тичу. Кроз ову меру, млади се подстичу да изразе своја мишљења, деле идеје и активно учествују у процесима доношења одлука на локалном нивоу, чиме се јача њихово поверење у институције и подстиче осећај одговорности према заједници, али се ствара и

осећај својине над процесима и повећава се информисаност младих о услугама и програмима

2.2. Јачање капацитета чланова Савета за младе
Ова мера се односи на обуку и оснаживање чланова Савета за младе како постојећиј, тако и потенцијалних, како би били боље припремљени да заступају интересе младих и допринесу доношењу квалитетних одлука. Кроз едукацију, чланови Савета унапређују своје вештине у комуникацији, лидерству, доношењу одлука и разумевању омладинске политике, чиме се осигурава њихова ефикасна улога у процесу одлучивања.

2.3. Подстицање волонтирања и активизма код младих
Подизање свести о друштвеном значају активизма младих и њиховом ангажовањ у оквиру локалне заједнице, потребно је додатно развијати и унапређивати. Ова мера, подразумева спровођење активности у виду израде Програма и обука за волонтере, израде књижица, којима ће се младим волонтерима обезбедити одређене повластице, као и конкурс у оквиру Омладинског фонда којим се финансирају иницијативе младих.

2.4. Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих.
Мера се фокусира на програме који омогућавају младима из различитих социјалних, економских и културних средина да се активно укључе у живот заједнице, али и осамостале, као и на програме корективног/рехабилитационог карактера у смислу јачања вештина младима којима је изречена одређена мера.

2.5. Подршка развоју културног стваралаштва младих
Ова мера обухвата подршку пројектима и иницијативама које промовишу уметнички развој и омогућавају младима да представе своје таленте и идеје кроз различите облике културе, али и кроз директан фонд којим ће млади таленти бити новчано подржани.

2.6. Подршка активностима усмереним на информисање младих. С обзиром на то да је један од већих проблема неинформисаност младих о програмима, активностима, надлежностима институција и организација, мера има за циљ креирање активности за повећање информисаности, али и укључивање младих у саме начине за информисање подстичући их да буду активни учесници у заједници, повећавајући њихову укљученост у локалне иницијативе и могућности за развој.

ПОСЕБАН ЦИЉ 3: Створене могућности за економско и социјално осамостаљивање младих
Ова посебан циљ обухвата активности које пружају младима прилике и ресурсе за економску независност и социјално осамостаљивање уз сарадњу са осталим организацијама и институцијама које доприносе овој теми.

МЕРЕ У ОКВИРУ ПОСЕБНОГ ЦИЉА 3:

3.1. Подршка младим талентима
Циљ ове мере је идентификација, промоција и подршка талентованим младима из различитих области - науке, уметности, спорта и других, финасијску подршку

и јавно признање. Кроз ову подршку, млади таленти се подстичу да наставе да развијају своје потенцијале и представљају позитиван узор заједници.

3.2. Подршка предузетништву/ социјалном предузетништву и запошљивости младих
Ова мера има за циљ да створи и одржи предузетнички дух међу младима и помаже им да стекну вештине потребне за покретање сопственог бизниса/ социјалног предузећа, али и да кроз обуке, бесповратна средства, млади стичу самопоуздање и могућности за улазак на тржиште рада и унапређење сопствених идеја.

3.3. Подршка развоју вештина и компетенција младих за самозапошљавање и активно тражење посла.
Кроз ову меру, младима се нуде обуке за стицање практичних вештина као што су писање ЦВ-а, вештине интервјуа, основи предузетништва и дигиталне вештине. Такође, циљ је да се млади оспособе за препознавање и коришћење прилика за запошљавање и самозапошљавање, што доприноси њиховој економској независности.

ПОСЕБАН ЦИЉ 4: Подстакнуто развијање програма омладинског рада и система неформалног образовања доступног свим младима
Овај посебан циљ подразумева организацију активности усмерених ка промоцији занимања у циљу повећања број омладинских радника у заједници, али и креирања програма омладинског рада као подршку локалним омладинским радницима кроз ангажовање за спровођење програма. Такође, подразумева и подршку у њиховом професионалном развоју.

МЕРЕ У ОКВИРУ ПОСЕБНОГ ЦИЉА 4:

4.1. Промовисано занимање - омладински радник/ца
Ова мера има за циљ подизање свести о улози и значају омладинских радника у развоју младих и локалне заједнице. Кроз промоцију професије омладинског радника, укључујући учешће у емисијама, подкастима, организацију трибина, млади и шира јавност добијају увид у важност ове професије. На овај начин се повећава интересовање за ову професију и омогућава стварање нових ресурса који ће унапредити рад са младима, али и промовисати постојећи програми Канцеларије за младе и организација цивилног друштва

4.2. Програми омладинског рада спроводе се континуирано у сарадњи са локалним партнерима
Ова мера подразумева континуирану организацију програма омладинског рада у сарадњи са школама, цивилним сектором и другим локалним партнерима, чиме се обезбеђује дугорочна доступност и стабилност ових програма

4.3. Подржан професионални развој омладинских радника и радница, лидера/лидерки
Подршка омладинским радницима и лидерима обухвата информисање о постојећим програмима, као и пружање услова, институционалних и инфраструктурних за спровођење праксе у локалној заједници.

ПОСЕБАН ЦИЉ 5: Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих. Реализација овог посебног циља подразумева развој мера које ће омогућити младима да живе у окружењу које је безбедно и

инклузивно и које имају за циљ да младима пруже подршку у свим аспектима живота, од физичког и менталног здравља до њиховог учешћа у друштвеним и образовним активностима. Реализација овог посебног циља укључује и родитеље као циљну групу која је јако важна за развој младе особе.

МЕРЕ У ОКВИРУ ПОСЕБНОГ ЦИЉА 5:

5.1. Подршка постојећим и новим програмима унапређења безбедности младих
Ова мера се фокусира на унапређење услова за здравље и безбедност младих, као и на њихово социјално благостање кроз креирање програма и актовности који промовишу здраве животне стилове, безбедно окружење и социјалну инклузију, али и кроз догађаје у виду обука, трибина, јавних догађаја и сл.

5.2. Подршка развоју програма младих и за младе у области заштите животне средине;
Циљ ове мере је подстицање младих да се укључе у активности које доприносе заштити животне средине, чиме се развија њихова еколошка свест и одговорност према природи, али и показује пример осталом становништву у заједници.

5.3. Подршка програмима који доприносе развоју здравих стилова живота сексуалном, репродуктивном и менталном здрављу младих;
Ова мера обухвата подршку едукативним програмима који младима пружају информације о здравом начину живота, менталном здрављу, као и о важности сексуалног и репродуктивног здравља. Циљ је да се смање ризици по здравље младих и указује на значај превенције. Она подразумева и успостављање бесплатног Саветовалишта за младе у сигурном простору, али и онлајн окружењу, као и креирање програма за вршњачке едукаторе који ће м ећу младима промовисати ресурсе у заједници, али их и информисати о теми у оквиру које делују.

5.4. Подршка програмима за унапређење родитељства
у оквиру ове мере, организоваће се и подршка родитељима као важним партнерима на путу унапређења здравља и благостања младих. Ова мера укључује подршку програмима који помажу младима да развију вештине родитељства, укључујући информације о васпитању, одговорности и значају позитивних образаца понашања, чиме се доприноси јачању породица и здравом развоју омладине.

5.5.Подршка програмима који доприносе унапређењу социјалне укључености младих.
Циљ ове мере је смањење социјалне искључености младих кроз подршку програмима који промовишу једнакост, инклузију и учешће младих из свих друштвених слојева у програме Канцеларије за младе.

7. МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија се усваја на период од 5 година. Мере предвиђене овом стратегијом, биће реализоване у складу са динамиком утврђеном Акционим планом за спровођење Стратегије, који ће се израдити у року од 90 дана након усвајања исте. Спровођењем Стратегије, управљаће Координационо тело за спровођење Стратегије, које ће бити састављено од представника ЈЛС надлежних за предметну област, представника Канцеларије за младе, представника других институција који учествују у спровођењу утврђених мера и активности, као и од представника удружења младих. Административну, техничку и стручну подршку раду Координационог тела, пружаће Канцеларија за младе. Координационо тело ће најмање два пута годишње одржавати седнице, на којима ће бити представљен кратак извештај о спроведеним мерама и активностима из Стратегије, као и о проблемима који су препознати у спровођењу појединих мера и активности. Поред наведеног, Координационо тело ће водити расправу о примећеним проблемима у спровођењу Стратегије и заједнички доносити одлуке о начину на који би дати проблеми могли да се превазиђу. Канцеларија за младе ће једном годишње Скупштини града подносити на усвајање годишњи извештај о спровођењу Акционог плана и то у року од 120 дана по истеку сваке календарске године. КЗМ ће, сваке треће године од датума усвајања Стратегије, Скупштини града подносити на усвајање извештај о спровођењу Стратегије. Усвојени извештаји ће бити објављени на интернет страници града.

8. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА КОНСУЛТАТИВНОГ ПРОЦЕСА И ЈАВНОЈ РАСПРАВИ

Јавна расправа о Нацрту Стратегије за младе града Зајечара за период 2025–2029. године спроведена је од 28.03. до 11.04.2025. године. Током јавне расправе није било учесника на отвореном састанку, док је писаним путем достављен један образац са две сугестије.

Радна група је разматрала достављене предлоге и једногласно их одбила, уз образложење да се односе на области економског развоја и стратешког планирања које превазилазе оквире и циљеве Стратегије за младе и обрађују се кроз друге развојне документе Града Зајечара.

На предлог Радне групе, у почетном делу документа, додат је списак чланова Радне групе и организација/институција испред којих долазе, а који су учествовали у изради документа.

9. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Канцеларија за младе у оквиру својих задужења учествује у креирању и спровођењу пројеката који су усмерени на побољшање положаја младих у локалној заједници. Један од задатака ове Канцеларије је припрема и писање пројектних предлога за конкурсе које расписују Министарства Владе РС и страни донатори. Канцеларија се труди да обезбеди додатне изворе финансирања који омогућавају реализацију различитих програма и пројекатаза младе. Поред привлачења донаторских средстава, Канцеларија за младе настоји да постигне одрживост програма, преузимањем финансирања из буџета града. У том контексту, развијени програми се често интегришу у буџет града, чиме се обезбеђује њихово континуирано спровођење и након што донаторски пројекти буду завршени. Овај приступ је од суштинског значаја, јер омогућава да програми који су били успешно спроведени, постану део редовног функционисања локалне заједнице и не зависе искључиво од донаторских средстава. Поред тога, одређени програми Канцеларије за младе финансирају се директно из градског буџета и реализују се у континуитету из године у годину. Такви програми укључују едукативне радионице, културне догађаје, волонтерске акције, подршку иницијативама младих и различите видове промоције активног учешћа младих у друштвеном животу. Финансирање из буџета града представља значајан показатељ локалне опредељености ка унапређењу положаја младих. На овај начин, Канцеларија за младе не само да доприноси привлачењу нових извора финансирања већ ствара темеље за одржив развој програма и активности који одговарају потребама младих и унапређују квалитет живота у заједници.

Пројектовани износ неопходних средстава за реализацију Стратегије за младе Града Зајечара у складу са наведеним мерама:

2026. година	7.500.000,00 дин
2027. година	6.000.000,00 дин
2028. година	6.000.000,00 дин
2029. година	7.000.000,00 дин
2030. година	7.000.000,00 дин

10. ОБЈАВЉИВАЊЕ

Стратегија за младе, биће објављена на порталу е управа, истакнута на огласној табли Градске управе и на званичној градској интернет презентацији Града. Велики број портала преузима вести са градског сајта тако да ће на тај начин и остали портали објавити Стратегију. Промоција ће се вршити и преко друштвених мрежа града и Канцеларије за младе.

11.ПРИЛОГ

1. Извештај о спроведеној јавној расправи